

December v kinu Šiška in Mojca

Kamikaze na kolesih

O posebnem sporedu za dedka Mraza bomo kaj več povedali v decembrski številki, za tokrat le majčkena spodbuda za naše male neučakance: seveda boste videli svoje junake, pa naj se imenujejo Tom ali Jerry, naj bodo Pepelčice ali racmani — vsi se bodo ob okrašeni jelki zvrstili na platnu otroškega, no, vašega kina MOJCA. Tudi kak kčka Snoopy bo vmes, pa tu in tam kakšna lisjaška zgodbica — vse pa uglaseno v en sam akord: DEDEK MRAZ PRIHAJA V MOJCO! Kot rečeno: več in bolj podrobno pa v prihodnji številki JAVNE TRIBUNE.

Ze bežen pogled na naslov tega sporočila nas zapelje v kino ŠIŠKA. December bo hudo razgiban in ljubitelji filmske akcije bodo spet enkrat »na konju«. Najprej je pred nami film, ki bi mu lahko mirno rekli »prvi ženski James Bond, agent 007«. Gre za ameriški akcijski film s kratkim, a precej zgovornim naslovom OVA (S. H. E.) režiserja Roberta Lewisa. Vloge ženskega Jamesa Bonda so tokrat zaupali zapeljivi CORNELIJI SHARPE, ob njo pa razpostavili figure, kot so Omar Sharif, Anita Elberg, Fabio Testi in druge. Že 13 filmov je bilo posnetih o nepozabnem Flemingovem junaku Jamesu Bondu. Zdaj je scenaristu Richardu Maibaumu »padla ideja«, da napiše zgodbo o prvem ženskem Jamesu Bondu. Kako mu je uspelo, boste presodili sami, če si film ogledate.

Tudi angleški pustolovski film DEKLE IZ PLEMENA ASHANTI slovitiga Richarda Fleischerja je po svoje razburljiv: odkriva trgovce z belim blagom in njihove metode ugrabitev predvsem lepih pripadnic plemena Ashanti. Tudi ta film krasi ogrlica znanih igralskih imen: Beverly Johnson, Michael Caine, Peter Ustinov, Omar Sharif, Kabir Bedi in drugi.

In zdaj smo pri naslovnem filmu: KAMIKAZE NA KOLESIH. Ker je kamikaze, mora biti japonski film. In tudi je. Ne bomo vam odkrivali vsebine, lahko pa rečemo: avtomobilске dirke, vožnja s športnimi avtomobili, malo ljubezni, pa kaskaderstvo in to je vse. Ni veliko, je pa od srca.

Invalidi obiskali zibelko partizanstva

Spomini na herojske dni

(io) Tisto soboto 11. oktobra je bilo vreme že jutraj deževno in napovedi meteorologov tudi za ves dan niso bile obetavne, toda to invalidov iz Šiške ni odvrnilo, da se ne bi podali na letošnji zadnji izlet v Belo krajino, kamor so se namenili. Kakor vsi izleti dotlej, je bil tudi ta predviden spoznavanju krajev in pomenikov iz naše polpretekle zgodovine.

Ze na poti skozi Dolenjsko so se ustavili v Dolenjskih Toplicah in si ogledali tamkajšnji muzej, v katerem je razstavljeno dokumenta in slikovno gradivo o prispevku ljudi kraja v osvobodilnem boju, prav tako pa o ljudeh iz drugih krajev, ki so se v tistih časih tod okrog udeležili pomembnih dogodkov.

Ob razstavi domače in umetne obrti

Renesansa domače obrti?

Stoletja so naši predniki iz roda v rod prenašali izkušnje in spretnosti v ročnem izdelovanju predmetov za vsakdanjo rabo in okras in nam tako zapustili bogato etnografsko zapuščino. Tovrstni predmeti, razstavljeni v muzejih, nam pričajo o visoko razvitem smislu naših prednikov za estetiko, pa naj bodo to izdelki iz gline, lesa, železa ali platna.

Le malo je še takih izdelkov domače obrti, ki jih tudi danes izdelujejo in uporabljajo naši ljudje. Večina takih obrti je izumrla. Najvztrajnejša je suhorobarska in ponekod še lončarska. Vse ostale so v novejšem času izpodrinili izdelki industrije, ki pa so enolični in neestetski. V tem času se je poplitvil tudi naš okus in se do izdelkov domače obrti obnašamo, kakor bi se jih sramovali. Toda ali niso prav ti naša nacionalna posebnost, dokaz naše ljudske tvornosti in najlepše pričevanje naše etnične samobitnosti?

Nekako tako so se nehote zapletala in razpletala razmišljanja obiskovalcu tretje slovenske razstave domače in umetne obrti, ki je bila od 7. do 12. oktobra v slovenjgraškem umetnostnem paviljonu. Razstavo je pripravila in organizirala Zveza obrtnih združenj Slovenije, na kateri je sodelovalo 165 obrtnikov, med njimi štirje tudi iz Šiške, s 3.800 eksponati. Tako kot na prejšnjih dveh, so tudi na tej podeljevali naslove »mojstrov domače in

umetne obrti«. Na letošnji so podelili 5 naslovov »mojstrov domače« in 7 »umetne obrti«. Za tak naslov se lahko potegujejo le tisti obrtniki, ki svoje izdelke izdelujejo ročno in na klasičen način, predvsem pa tistih strok, ki so že skoraj izumrle. Poleg teh naslovov so podelili še 21 »zlatih znakov kvalitete« za posamezne izdelke. Povemo naj, da noben obrtnik iz Šiške ni ostal brez priznanja. Breda Aleš, izdelovalka spominkov, je na primer prejela »zlati znak kvalitete« za Kompasovega Janeza, Janeza smučarja, Jamskega človeka, prav tako pa za originalnost miniaturnega posnetka narodnih noš.

Razstavo so si ogledali tudi člani Obrtnega združenja Šiške. Po ogledu smo poiskali predsednika tega združenja Milana Aleša, sicer predsednika odbora za domačo in umetno obrt pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije in ga povprašali o vtisih in po namenih oziroma ciljih razstave.

»Tovrstne razstave so organizirane z namenom, da bi ponovno spodbudili in oživili tiste obrti, ki izumirajo ali ki so že skoraj izumrle. Spodbudile naj bi zanimanje za tiste izdelke, katerih izdelovanje je naslonjeno na narodopisno preteklost. Iz pozabe bi radi iztrgali izdelke z etnografskim poreklom kot so trnčiči, cekarji, jerbasi in podobno, oživili bi radi dejavnosti pletarstva, ročnega tkalstva, čipkarstva, lončarstva in še marsikatero. Z njimi želimo vplivati ne samo na preusmeritev obrtnikov od izdelovanja kičastih izdelkov k izdelovanju izvirnih narodopisnih predmetov, ampak tudi na vzgojo naraščajočih izdelovalcev in spreminjanje okusa prebivalstva. Zato je bila tudi selekcija izdelkov za razstavo precej ostra. Tako smo za to razstavo morali odkloniti kar 10 odstotkov interesentov za udeležbo na razstavi, ker njihovi izdelki niso ustrezali razstavnim kriterijem. S tem ciljem, da bi dosegli v izdelovanju predmetov domače in umetne obrti višjo in izvirnejšo raven, smo pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije organizirali posebno svetovalno službo, ki bo nedvomno v veliko pomoč vsem, ki se bodo želeli lotiti starih obrti. Naša prizadevanja gredo v smer, da bi ročna obrt zopet našla mesto, ki ji pripada,« je pojasnil.

Zanimalo nas je, kakšne perspektive imajo takšne obrti in kaj si lahko obetamo od njihove oživitve.

»Perspektive so lepe, naj bo to v pogledu večje udeležbe v prometu z izdelki za praktično vsakdanjo rabo, s spominki v turističnem prometu ali donosnosti ter v možnostih za večje zaposlovanje. Seveda bo vzporedno potrebno storiti tudi še marsikaj za vzgojo izdelovalcev in okusa prebivalstva. Glede prvega nameravamo posneti 30-minutni film o domači in umetni obrti in ga posredovati šolam, na okus širšega kroga občinstva vplivati pa prek TV oddaj, med njimi tudi prek oddaje »zrna do zrna«. Zavedamo se, da vsega tega ne bo mogoče doseči tako rekoč čez noč, toda premiki so že vidni,« je dejal.

K večji motiviranosti obrtnikov za to dejavnost bo nedvomno precej pripomogel tudi predvideni novi zakon o davkih, po katerem bo imela domača obrt, po njegovih besedah, posebne olajšave. Po njegovem mnenju bi bilo prav, če bi je bila deležna tudi umetna obrt, ker je prav tako ročna.

Ko smo ga povprašali o vtisih z razstave, je dejal, da vidi velik napredek od zadnje in da je popolnoma dosegla svoj namen. Po njegovi oceni je širok izbor eksponatov ponudil izredno lep pregled dosežkov naše domače in umetne obrti, bila pa je prav tako pomemben prispevek k oblikovanju meril našega okusa. Posebno jamstvo pa bodo zanj zagotovo dali tisti izdelki v trgovinah in drugih prodajnih mestih, ki bodo opremljeni z »zlatim znakom kvalitete«.

Ivo Osolnik